

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI AHOLISINI SUV BILAN TA`MINLANISHI VA ULARNI SUVGA BO`LGAN EXTIYOJLARINI QONDIRISH VA OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI

Kodirova Muxabbat Matkarim qizi

"Kommunal va mehnat gigiyenasi" kafedrası

"Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti"

Annotatsiya: Mamlakatimizda suv bilan bo`lgan muammolarga alohida e`tibor qaralilib, suvdan oqilona foydalanish choralari ko`rilmoqda. Sohada boshqaruv tizimini takomillashtirish maqsadida suv xo`jaligi vazirligi tashkil qilindi. Shu bois hududlarning suv ta`minoti va uni tejash imkoniyatidan kelib chiqib, O`zbekiston Respublikasi aholisini suv bilan ta`minlanishini to`g`ri tashkil qilish, ekinlarni joylashtirishning takomillashtirilgan tizimini ishlab chiqish zarurligini takidlab o`tish joiz. Aholini toza ichimlik suvi bilan ta`minlashning to`g`ri tashkil etish chora tadbirlari ishlab chiqilmoqda.

Аннотация: Особое внимание уделяется проблемам с водой в нашей стране, принимаются меры по рациональному использованию воды. Министерство водного хозяйства было создано для улучшения системы управления в отрасли. Поэтому, исходя из возможности водоснабжения и экономии территорий, он подчеркнул необходимость правильной организации водоснабжения населения Республики Узбекистан, разработки усовершенствованной системы размещения посевов. Разрабатываются надлежащие организационные меры обеспечения населения чистой питьевой водой.

Annotation: In our country, measures are being taken to use water wisely, paying special attention to problems with water. In order to improve the management system in the field, the Ministry of water management was created. Therefore, due to the water supply of the regions and the possibility of saving it, the Republic of Uzbekistan has insisted on the proper organization of water supply, the development of an improved system for the placement of crops. Measures are being developed to properly organize the provision of clean drinking water to the population.

Kalit so`zlar: Suv hayotdir. Suv. Sayyoramizda ular barcha tirik mavjudotlar uchun muhim rol o'ynaydigan asosiy kimyoviy birikmalardir, maishiy suv tozalash moslamalari, ichimlik suvi, ichimlik suvini tozalash. Xavfni baholash, ichimlik suvini integral baholash, ichimlik suvining zararsizligi.

Asosiy qism: hozirgi kunda eng arzon suv manbai markazlashtirilgan suv ta'minoti tizimi hisoblanadi. U issiq ovqat, ichimliklar tayyorlashda, xom ichimlik

uchun ishlatiladi. Va ko'pchilik muslukdan yoqimsiz hid yoki "g'alati ta'm" bilan suv oqishi bilan tanish. Buning sababi oddiy: panjara ko'pincha qum kabi mexanik aralashmalardan tozalash va xlor bilan zararsizlantirish bilan sirt manbalaridan keladi. Ichimlik suvining yuqori sifati integratsiyalashgan yechim natijasidir, ularning asosiylari suvni tozalashning zamonaviy texnologiyalarini ishlab chiqish va joriy etish, ijtimoiy – gigienik monitoringdan foydalanish, ichimlik suvining integral yondashuvidir. Gigienik asosli echimlar suv ta'minotining bir qismidan foydalanish.

Muammoning dolzarbligi suv inson uchun eng qimmatli tabiiy boylikdir, chunki u ajralmas hisoblanadi. Suv ishlatilmaydigan iqtisodiyotning biron bir tarmog'i yo'q. Suv yerdagi barcha tirik mavjudotlarning manbai hisoblanadi. Suv yo'q-hayot yo'q.

Ba'zi hollarda, ichimlik suvi sifatsiz bo'lsa, u epidemiyaga olib kelishi mumkin. Tarqalishda suv omili juda katta ahamiyatga ega: o'tkir ichak infeksiyalari, gelmintik infeksiyalar, virusli kasalliklar, eng muhim tropik yuqumli kasalliklar. Atrof-muhitdagi patogen mikroorganizmlar, ichak viruslari, gelmint tuxumlari uchun asosiy suv ombori najas va maishiy chiqindi suvlar, shuningdek issiq qonli hayvonlar (qoramol, parranda va yovvoyi hayvonlar).

Yuqumli kasalliklarning klassik suv epidemiyalari bugungi kunda asosan turmush darajasi past bo'lgan mamlakatlarda qayd etilmoqda. Biroq, Evropa va Amerikaning iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarida ichak infeksiyalarining mahalliy epidemik epidemiyalari qayd etilgan.

Ichimlik suvi fiziologik jihatdan to'liq bo'lishi kerak, uning mineral tarkibi, iz elementlari (ftor, yod, selen va boshqalar) tananing biologik ehtiyojlariga mos kelishi kerak. Bundan tashqari, suv radiatsiyaviy jihatdan zararsiz bo'lishi kerak, ya'ni tarkibida xavfsiz miqdordagi tabiiy radionuklidlar gigienik me'yordan oshmaydigan bunday umumiy hajmli radioaktivlikka ega.

O'zbekiston Respublikasida va chet ellarda yod va ftoridning fiziologik ta'siri keng o'rganilib, endemik kasalliklarga olib kelishi mumkin bo'lgan mikroelementlar sifatida gigienik baho berildi - mos ravishda endemik guatr va florozi. Nazariy va eksperimental tadqiqotlar endemik guatr rivojlanishida suv omili rol o'ynamasligini tasdiqladi. Tananing ehtiyoji asosan dietaning yod bilan ta'minlanganligi sababli. Ichimlik suvi yodiga, qoida tariqasida, faqat tashqi muhitdagi yod tarkibining umumiy darajasi ko'rsatkichining roli berilishi mumkin. Aksincha, eng aniq suvlar ichimlik suvida ftor konsentratsiyasining oshishi natijasida hosil bo'lgan fluorozi endemiyalari edi. Florozning endemik o'choqlarining juda muhim ko'lami dunyoning ko'plab joylarida ma'lum: ular ko'plab mintaqalarda va Resning boshqa mintaqalarida mavjud. Uzarlar Farg'ona viloyatlari.

Shahar, sanoat va qishloq xo'jaligi chiqindi suvlarini qayta ishlash millionlab odamlar foydalanadigan ichimlik suvi kimyoviy moddalar bilan ifloslanish yoki ifloslanishning xavfli darajasi bilan ajralib turishini anglatadi

Ifloslangan suv va yomon sanitariya vabo, diareya, dizenteriya, gepatit a, TIFO va poliomielit kabi kasalliklarning yuqishi bilan bog'liq. Suv va sanitariya xizmatlarining etarli emasligi yoki noto'g'ri boshqarilishi yoki yo'qligi odamlar uchun sog'liq uchun oldini olish mumkin bo'lgan xavflarni keltirib chiqaradi. Bu, ayniqsa, suv, sanitariya va gigiena xizmatlari mavjud bo'lmaganda, bemorlar ham, xodimlar ham infeksiyalar va kasalliklarning qo'shimcha xavfiga duchor bo'lgan sog'liqni saqlash muassasalariga tegishli. Global miqyosda bemorlarning 15 foizi kasalxonada bo'lganlarida infeksiyani rivojlantiradi va kam daromadli mamlakatlarda bu ko'rsatkich ancha yuqori.

Xulosalar

Ftorid uchun uning etishmovchiligining biologik ahamiyati ichimlik suvida bir xil darajada xarakterli bo'lib chiqdi, bu tishlarning karies bilan kasallanishining ayniqsa muhim etiologik omili. Ushbu faktning ahamiyatining ahamiyati katta karies tishlarning erta yo'qolishiga olib keladi va surunkali yuqumli kasalliklar, yurak va bo'g'imlarning rivojlanishiga yordam beradi. Karies bilan kasallanish butun dunyoda, ayniqsa O'zbekistonda, Farg'ona viloyatida va iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarda ko'paymoqda. Aholining karies bilan kasallanishi shu darajaga yetdiki, stomatologik bemorlarning poliklinikalarga borishi terapevtlarga murojaat qilganidan keyin ikkinchi o'rinda turadi. Shu sababli, chet elda va Respublikamizda suvning ftorlanishi eng samarali profilaktika chorasi sifatida tobora ortib borayotgan e'tirofqa sazovor bo'lmoqda.

Dunyoning ko'plab hududlarida suvda yashovchi yoki ko'payadigan hasharotlar dang isitmasi kabi kasalliklarning tashuvchisi va tashuvchisi hisoblanadi. Infeksiyon tashuvchilar deb ataladigan bunday hasharotlarning ba'zilari iflos emas, balki toza suvda ko'payadi va kundalik hayotda ishlatiladigan ichimlik suvini saqlash idishlari ularning ko'payishi uchun joy bo'lib xizmat qilishi mumkin. Ushbu idishlar uchun qopqoqlardan foydalanish kabi oddiy chora infeksiya vektorlarining ko'payish darajasini pasaytirishga yordam beradi va uy xo'jaliklarida suvning najas bilan ifloslanishini oldini olishda qo'shimcha afzalliklarga ega.

Iqlim o'zgarishi, suv tanqisligining oshishi, aholi sonining ko'payishi, demografik o'zgarishlar va urbanizatsiya allaqachon suv tizimlari uchun muammo tug'dirmoqda.

Ushbu pozitsiyalardan olib borilgan tadqiqotlar aholining ichimlik suviga bo'lgan ehtiyojini qondirishni huquqiy ta'minlashning yangi ilmiy yechimidir.

Adabiyot:

1. Ichimlik suvi. Gigiyena talablari va sifat nazorati GOST 950:2011
2. Avchinnikov A. V. ichimlik suvini zararsizlantirishning zamonaviy usullarini gigienik baholash (sharh). // Gigiena va sanitariya.- 2001 — № 2. 11-20 betlar.

3. Avetsina E. I., Alekseeva L. P., Cherskaya N. O. ichimlik suvini tayyorlashda ozonlash muammolari. // Suv ta'minoti va sanitariya texnikasi M. 1992.- №4-9-10 betlar.

4. Baykova I. G., Pechinkov V. G., Palchukov P. P. shahar hududida suv havzalaridan ko'p funktsional foydalanishni tashkil etish tamoyillari. // Xalqaro Kongressning tezislari: suv. Ekologiya. Texnologiya. EKVATEK-98. M. 1998 yil. 24-sahifa.

5. Baranov A. A. o'tkir ichak infeksiyalarining oldini olishda suvdan xavfsiz foydalanish modeli (Belgorod viloyati misolida): Muallif. dis. - qaniydi? kand. - qaniydi? asal. fanlar: 14.00.07 / F. F. Erisman nomidagi MNIIG 2000 23 s.